

Cuntas Leithreasa 2024

Vóta 31

Iompar

Réamhrá

Mar Oifigeach Cuntasaíochta do Vóta 31, ceanglaítear orm an cuntas leithreasa don Vóta a ullmhú gach bliain, agus é a chur faoi bhráid an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste lena iniúchadh.

I gcomhréir leis an riachtanas sin, tá an cuntas atá faoi cheangal ullmhaithe agam le haghaidh an mhéid a caitheadh sa bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2024 ar thuarastail agus speansais Oifig an Aire Iompair, lena n-áirítear seirbhísí áirithe arna riar ag an Oifig sin, agus chun deontais áirithe agus seirbhísí áirithe eile a íoc.

Cuirtear an t-olltoradh caiteachais i gcomparáid leis na suimeanna

- arna ndeonú ag Dáil Éireann faoin Acht Leithreasa, 2024, lena n-áirítear an méid a d'fhéadfaí a úsáid mar leithreasáí i gcabhair ar chaiteachais don bhliain, agus
- a soláthraíodh le haghaidh seirbhísí soláthair chaipitil in 2024 as leithreasaí 2023 nár caitheadh, faoi na socruithe um ghéilleadh iarchurtha a leagadh síos le halt 91 den Acht Airgeadais, 2004.

Tá barrachas €38.369 milliún faoi dhliteanas le géilleadh don Stáitchiste.

Is cuid den chuntas é ráiteas na mbeartas agus na bprionsabal cuntasaíochta agus nótaí 1 go 6.

Athruithe le struchtúr an chláir

Leasaíodh an fhormáid inar cuireadh i láthair an clár caiteachais sa vóta iompair do 2024 chun deontais agus bonneagar feithicil leictreach (EV) a athailíniú ó Iompar Poiblí chuig Líonraí Bóithre agus Sábháilteacht ar Bhóithre agus trí mhol digiteach nua a thabhairt isteach maidir le beartas agus seirbhísí iompair dírithe ar an saoránach a fhorbairt agus a sheachadadh a bhainfidh leas as deiseanna digiteacha, a chruthóidh réitigh agus éiceachórais dhigiteacha agus a bheidh ina cheannaire digiteach. Léirítear na hathruithe i struchtúr an Vóta freisin i gcaiteachas comparáideach 2023.

Ráiteas na mbeartas agus na bprionsabal cuntasaíochta

Na beartais agus na prionsabail cuntasaíochta chaighdeánacha chun cuntais leithreasa a tháirgeadh, mar a leag an Roinn Caiteachais Phoiblí, Bonneagair, Athchóiriúcháin Seirbhíse Poiblí agus Digitiúcháin amach i gclár 20 de 2024, cuireadh i bhfeidhm iad agus an cuntas á ullmhú. Áirítear leis sin cur i bhfeidhm roinnt Caighdeán Chuntasaíochta de chuid an Rialtais Láir (CGAS) a tugadh i bhfeidhm ón 1 Eanáir 2024.

Dímheas sócmhainní caipitil

Déantar dímheas maoine, gléasra agus trealaimh agus amúchadh sócmhainní doláimhsithe a ríomh agus a mhuirearú i gcomhréir le CGAS 17 agus CGAS 31 faoi seach.

Is iad seo a leanas saolréanna ionchais agus rátaí gaolmhara dímheasa/amúchta na móraicmí sócmhainní.

<i>Aicme sócmhainne</i>	<i>Saolré ionchais</i>	<i>Ráta dímheasa/amúchta</i>
Trealamh oifige agus mótarfheithiclí	1-5 bliana	100%-20%
Saintrealamh	2-5 bliana	50%-20%
Troscán agus feistis	1-10 mbliana	100%-10%
Ceadúnais bogearraí	Téarma ceadúnais 2-10 mbliana	50%-10%
Bogearraí faighte/forbartha	10 mbliana	10%

An ráiteas ar rialú inmheánach airgeadais

Freagracht as córas an rialaithe inmheánaigh airgeadais

Mar Oifigeach Cuntasaíochta, aithním an fhreagracht atá orm le háirithiú go gcaomhnaíonn agus go gcuireann an Roinn córas éifeachtach maidir le rialú inmheánach airgeadais i bhfeidhm.

Cuirim an fhreagracht seo i bhfeidhm i gcomhthéacs na n-acmhainní ar fáil dom agus na n-oibleagáidí eile atá orm mar Ard-Rúnaí.

Anuas air sin, ní féidir le haon chóras rialaithe inmheánaigh airgeadais ach ráthaíocht réasúnta seachas dearbhráthaíocht a thabhairt go gcumhdaítear sócmhainní, go n-údaraítear agus go dtaifeadtar idirbhearta go cuí, agus go ndéantar earráidí ábhartha nó mírialtachtaí eile a chosc nó go ndéanfaí iad a aimsiú go tráthúil. Is próiseas leanúnach é an córas rialuithe inmheánacha airgeadais a chothabháil agus bíonn an córas agus a éifeachtacht á n-athbhreithniú i gcónaí. Leanaím ag déanamh athbhreithniú agus leasú ar chórais agus struchtúir chun tacú le dea-rialachas chomh maith le hiompair iomchuí a atreisiú.

In 2024, choimisiúnaigh mé athbhreithniú neamhspleách ar chreata um rialú airgeadais, um bainistíocht riosca agus um iniúchóireacht inmheánach na Roinne. Tá na moltaí sna tuarascálacha sin á mbreith faoi láthair agus ord tosaíochta á ndéanamh dóibh lena gcur i bhfeidhm.

Cúrsaí eagraíochtúla

Áirítear an méid a leanas ar athruithe eagraíochtúla agus éachtaí suntasacha le linn 2024.

- Cur i bhfeidhm struchtúr nua san Acmhainní Daonna (HR) lena n-áirítear ceapadh Ceannasaí Daoine, Acmhainneachta agus Athraithe nua le hobair i dteannta an Cheannasaí Daoine, Feidhmíochta agus Pleanála.
- Méadú ar an líon daoine chuig 692 faoi dheireadh 2024 le roinnt comórtas do phríomhcheapacháin. Áiríodh orthu sin Príomhoifigeach Faisnéise (CIO) chun an straitéis TF agus an mol digiteach a threorú, agus Ceannasaí Iniúchóireachta Inmheánaí ag leibhéal Príomhoifigigh (PO) chun treorú maidir le maoirseacht éifeachtach na gcóras nósanna imeachta inmheánaigh rialaithe, bainistíochta riosca agus rialachais chorpáraidigh a thacú, a fhorbairt agus a athbhreithniú ar fud na Roinne.
- Obair shuntasach chun ullmhúchán a dhéanamh d'uachtaránacht na hÉireann ar an gComhairle Eorpach, ó mhí Iúil 2026 go mí na Nollag 2026 lena n-áirítear Comhairleoir PO a roghnú sa Bhuanionadaíocht sa Bhruiséil a bheidh ag líne thosaigh obair uachtaránachta na Roinne.

- Seoladh i mí Aibreáin 2024 de chomórtas Luachanna i nGníomh na Roinne inar lorgaíodh samplaí ón bhfoireann maidir leis an gcaoi a raibh siad ag maireachtáil trínár luachanna éiteas seirbhíse poiblí, uailmhéine, comhoibrithe, agus cáilíochta agus seachadta. Cuireadh isteach 31 iontráil iontach ar an iomlán ó gach cuid den Roinn, ag léiriú ní hamháin go raibh tuiscint ar na luachanna ach an chaoi a raibh siad leabaithe i gcleachtais oibre agus i gcinnteoireacht. Bhí an tionscnamh seo mar bhuaic de thuras cultúir agus luachanna na Roinne le trí bliana anuas agus imeacht bliantúil a bheidh ann feasta.
- Bhuaigh an Roinn Gradam Bainistíochta agus Ceannaireachta AD 2024 agus bhí sí ar an ngearrliosta do Ghradam CIPD 2025 as a cuid oibre ar chultúr agus luachanna.

Seirbhísí comhroinnte

Gné thábhachtach dár gcreat seachadta is ea na comhaontuithe seirbhísí comhroinnte, a chinntíonn comhsheasmhacht i gcur chuige agus a ligeann dár bhfeidhmeanna corparáideacha díriú ar a gclár oibre straitéiseach.

Thug an tOifigeach Cuntasaíochta don Oifig Náisiúnta um Sheirbhísí Comhroinnte litir dom ina leagtar amach an dul chun cinn a rinneadh i bhforbairt an phróisis ráthaíochta iniúchta. Tugtar aghaidh sa litir sin ar an gcreat rialachais agus na rialuithe atá i bhfeidhm agus áirítear ann tuarascálacha na n-iniúchtaí a rinneadh maidir leis na rialuithe laistigh den timpeallacht um sheirbhísí comhroinnte.

Chomhlíon mé mo chuid freagrachtaí maidir le ceanglais an Chomhaontaithe Bainistíochta Seirbhíse idir an Roinn seo agus an Oifig Náisiúnta um Sheirbhísí Comhroinnte le haghaidh soláthar seirbhísí acmhainní daonna agus comhroinnte maidir le párolla.

Táim ag brath ar litir ráthaíochta ó Oifigeach Cuntasaíochta na hOifige Náisiúnta um Sheirbhísí Comhroinnte go bhfeidhmítear na rialuithe cuí agus seirbhísí comhroinnte á soláthar don Roinn seo.

Timpeallacht rialaithe airgeadais

Tá creat bainistíochta airgeadais aibí i bhfeidhm ag an Roinn a breisíodh in 2021 le nuashonrú ar an gcóras bainistíochta airgeadais agus in 2021 agus 2022 le forfheidhmiú agus síneadh rathúil na hacmhainneachta uathoibrithe próiseas róbatach i réimse na próiseála cuntas. Lean córas oibríochtaí íocaíochtaí an Rannáin Airgeadais de bheith deimhnithe ag ISO.

Tá timpeallacht rialaithe i bhfeidhm a chuimsíonn na gnéithe seo a leanas.

- Sannadh freagrachtaí airgeadais ag leibhéal na bainistíochta le cuntasacht chomhfhreagrach.
- Bunaíodh socruithe tuairiscithe ag gach leibhéal inar sannadh freagracht as bainistíocht airgeadais.
- Bunaíodh nósanna imeachta foirmiúla chun clistí suntasacha maidir le rialú a thuairisciú agus chun gníomh ceartaitheach cuí a chinntiú.
- Tá Coiste Iniúcháireachta ann le comhairle a thabhairt dom maidir le comhlíonadh mo chuid freagrachtaí don chóras maidir leis an rialú inmheánach airgeadais.
- Doiciméadaíodh na nósanna imeachta do phríomhphróisis ghnó.
- Cuirtear oiliúint ábhartha ar fáil de réir mar is gá.
- Tá córais i bhfeidhm chun na sócmhainní a chosaint.

Rialuithe riaracháin agus tuairisciú bainistíochta

Tá creat maidir le nósanna imeachta riaracháin agus tuairisciú bainistíochta rialta i bhfeidhm, lena n-áirítear deighilt dualgas agus córas tarmligin agus cuntasachta.

- Tá córas buiséadaithe cuí ann le buiséad bliantúil a bhíonn faoi athbhreithniú ag an ardbhainistíocht.
- Bíonn athbhreithnithe rialta á ndéanamh ag lucht ardbhainistíochta ar thuarascálacha airgeadais tréimhsiúla agus bliantúla a léiríonn feidhmíocht airgeadais in aghaidh réamh-mheastachán.
- Oibrítear córas bainistíochta riosca laistigh den Roinn.
- Tá córais ann atá dírithe ar shlándáil na gcóras TFC a áirithiú.
- Tá treoirlínte rialaithe infheistíochta caipitil cuí agus disciplíní foirmiúla bainistíochta tionscadail ann.

I ndáil lena nósanna imeachta bainistíochta, deimhníodh go bhfuil Rannán Airgeadais na Roinne comhlíontach le caighdeán ISO 9001:2015. Sonraítear sa chaighdeán idirnáisiúnta seo, arna fhoilsiú ag Eagraíocht Idirnáisiúnta na gCaighdeán (ISO), na ceanglais maidir le córas bainistíochta cáilíochta (QMS). Córas foirmiúil is ea QMS ina ndéantar doiciméadú ar phróisis, nósanna imeachta, agus freagrachtaí chun beartais agus cuspóirí cáilíochta a bhaint amach.

Soláthar

Cinntíonn an Roinn go leagtar an bhéim chuí ar dhea-chleachtas soláthair agus na conarthaí ar fad á mbronnadh agus go bhfuil nósanna imeachta i bhfeidhm chun a chinntiú go gcloítear leis na treoirlínte ábhartha ar fad.

Chuir an Roinn mionsonraí ar fáil den deich gconradh neamhiomaíochas os cionn €25,000 sa tuairisceán bliantúil i ndáil le ciorclán 40/2002 don Roinn Caiteachais Phoiblí, Bonneagair, Athchóiriúcháin Seirbhíse Poiblí agus Digitiúcháin. Ba é €3,202,834 luach iomlán na ndéich gconradh.

Neamhchomhlíonadh rialacha soláthair

Chomhlíon an Roinn na treoirlínte cé is moite de chúig chonradh os cionn €25,000 (gan CBL san áireamh) ar tugadh fúthu gan próiseas iomaíoch, arbh fhiú €544,104 san iomlán iad (gan CBL san áireamh) mar atá leagtha amach thíos.

Síníodh conradh amháin dar luach €74,868 chun eagarthóireacht agus síniú leictreonach Formáide Doiciméad Iniompartha a sholáthar in 2024. Bhí rogha ann táirge eile a roghnú ach ní raibh luach ar airgead i gceist leis an gcostas ar ascnamh, suiteáil agus tástáil.

Síníodh conradh amháin dar luach €69,230 chun bogearraí a sholáthar a chumasaíonn macasamhlú sonraí fíoraima. Athnuachan ceadúnais bhliantúil atá anseo atá iníoctha go bliantúil. Bhí rogha ann táirge eile a roghnú ach ní raibh luach ar airgead i gceist leis an gcostas ar ascnamh, suiteáil agus tástáil.

- Bhain conradh amháin dar luach €52,906 le seirbhísí glantacháin in oifig na Roinne i Sionainn. Leanadh ar aghaidh leis an gconradh seo ar feitheamh cinneadh maidir le hathlonnú an Rannáin.
- Sháraigh conradh amháin dar luach €202,100, chun ceadúnú raidió loinge ar líne agus córais bunachar sonraí clárlainne EPIRB a sholáthar, sháraigh sé a luach dámhachtana conartha. Tá sé i gceist ag an Roinn dul chuig an margadh maidir le tacaíocht agus forbairt an chórais amach anseo in R2 2025.

- Bhain conradh amháin dar luach €145,000 le seirbhísí bainistíochta imeachta chun imeacht Taispeántas Scileanna LogisTYcs a sheachadadh. Cé gur reáchtáladh próiseas iomaíoch (iarraidh ar mheastacháin), bhí an luach gan CBL san áireamh os cionn €25,000. Foilsíodh iarraidh ar thairiscintí i ndáil le himeacht 2025 in 2024 agus bronnadh conradh in Eanáir 2025.

Le linn 2024, ghlac an Roinn roinnt céimeanna chun cleachtas soláthair éifeachtach a thacú agus a neartú a thuilleadh, lena n-áirítear

- acmhainní méadaithe dá feidhm sholáthair
- foláireamh uathobrithe a chur ar fáil chun aonaid ghnó a chur ar an eolas go bhfuil conradh ag dul in éag, arna eisiúint ag sé mhí, trí mhí agus coicís roimh dháta deiridh an chonartha, agus
- tús a chur le clár saincheaptha oiliúna scileanna don fhoireann. D'fhreastail 100 ball foirne ar oiliúint in 2024, agus tá oiliúint bhreise beartaithe le linn 2025.

Iniúchadh inmheánach agus an Coiste Iniúcháireachta

Tá feidhm iniúchta inmheánach ag an Roinn ina bhfuil pearsanra atá oilte go cuí, agus a oibríonn i gcomhréir le cairt scríofa atá faofa agam. Tá athbhreithniú á dhéanamh ar an gcairt seo faoi láthair chun comhlíontacht a chinntiú le caighdeáin iniúcháireachta domhanda nua Institiúid na nIniúcháirí Inmheánacha atá i bhfeidhm ó Eanáir 2025.

Tá obair na feidhme iniúcháireachta inmheánaí bunaithe ar anailís ar na rioscaí airgeadais a bhfuil an Roinn nochta dóibh agus tá a pleananna iniúchta inmheánaigh bliantúla, arna bhfaomhadh agamsa, bunaithe ar an anailís seo. Tá sé de sprioc ag na pleananna seo na príomhrialuithe a chlúdach ar bhonn atrátha thar thréimhse réasúnta. Déanaim féin agus an Coiste Iniúcháireachta an fheidhm iniúchta inmheánaigh a athbhreithniú ó am go chéile.

Tá nósanna imeachta curtha i bhfeidhm agam le háirithiú go ndéanfar measúnú leantach ar thuarascálacha na feidhme iniúchta inmheánaigh ar bhonn tráthúil agus go bhfaigheann an fheidhm iniúchta inmheánaigh agus an Coiste an tacaíocht go léir a theastaíonn uathu ó gach cuid den Roinn.

Le linn 2024, rinne an IAU príomh-mholtaí tar éis na n-iniúchtaí a liostaítear thíos.

Iniúchadh ar na socruithe maoirseachta atá i bhfeidhm maidir le rialachas corparáideach an Údaráis um Shábháilteacht ar Bhóithre (RSA)

Bhí toradh ardleibhéil amháin sa tuarascáil maidir le cur chuige níos solúbtha, rioscabhunaithe a thabhairt isteach i leith fíorú comhlíontachta ar chomhlíonadh RSA leis an *gCód Cleachtais um Rialachas Comhlachtaí Stáit* agus an reachtaíocht ábhartha. Dúnadh an moladh sin in R1/2024.

Iniúchadh ar bhainistiú flít laistigh de Gharda Cósta na hÉireann – dhá mholadh ardleibhéil

Baineann an chéad mholadh le comhlíontacht cánach sochar comhchineáil agus coinneáil logleabhair flít.

Forbraíodh dréachtbheartas feithicle agus tá athbhreithniú á dhéanamh air faoi láthair. Cuireadh córas bainistíochta cothabhála i bhfeidhm le hiniúchtaí tréimhsiúla sceidealta feithicle ina gcuimsítear iniúchtaí logleabhair agus a ghabhann taifead logleabhar feithicle le grianghraf ar an leathanach is deireanaí. Tá coinne leis go gcuirfear an moladh sin i bhfeidhm go hiomlán faoi R1/2025.

Baineann an dara moladh le bainistíocht teagmhas flít. Tugadh aghaidh ar phéire de na fomholtaí agus dúnadh iad. Maidir leis na fomholtaí eile, molann an tAonad Iniúchta Inmheánaigh (IAU) go ndéanann an bhainistíocht

1. cláir oiliúna agus feasachta a chur ar fáil don phearsanra uile, lena n-áirítear oibrithe deonacha, maidir le nósanna imeachta tuairiscithe agus imscrúdaithe eachtra
2. d'eachtraí a bhaineann le foireann Gharda Cósta na hÉireann (IRCG), prótacal a bhunú a chinntíonn ní hamháin go dtuairiscítear Foirmeacha Tuairiscithe Eachtra Náisiúnta (NIRF) chuig soláthraí seirbhíse tríú páirtí ach go roinntear freisin iad le Rannán Cáilíochta agus Comhlíontachta Sábháilteachta (SQC) IRCG agus Foireann Sláinte agus Sábháilteachta na Roinne Iompair i gcomhair iniúchadh agus gníomhaíochtaí leantacha iomchuí
3. córas cuntasachta a chur i bhfeidhm maidir le NIRFanna a chomhlánú agus a chur isteach. Ba cheart a áireamh leis sin treoirínte soiléire maidir le cé atá freagrach as na NIRFanna a thosú, a chomhlánú agus a athbhreithniú chun easnamh agus neamairt a chosc, agus
4. athbhreithniú a dhéanamh ar éifeachtúlacht an chórais bainistíochta eachtra aontaithe ina gcomhtháthaítear láimhseáil eachtraí a bhaineann le hoibrithe deonacha agus leis an bhfoireann, lena chinntiú go ndéantar cuíchóiriú ar phróisis tuairiscithe, imscrúdaithe, agus réitigh, chun comhsheasmhacht agus comhlíonadh dea-chleachtais a chinntiú.

Iniúchadh ar na socruithe atá i bhfeidhm ag Garda Cósta na hÉireann (IRCG) maidir le soláthar agus cothabháil an trealamh cosanta pearsanta (PPE) a úsáideann baill IRCG.

Leagtar amach sa tuarascáil trí mholadh ardleibhéil atá fós ar oscailt go dáta in 2025.

Tá ceithre fhomholadh sa chead mholadh, ar cuireadh ceann díobh i bhfeidhm i R4/2024, tá an chuid eile sceidealta lena gcríochnú in 2025. Is iad na fomholtaí go ndéanadh IRCG

1. taifid a choinneáil maidir le trealamh cosanta pearsanta (PPE) atá eisithe, lochtach, as feidhm, tugtha ar ais agus diúscartha agus machnamh a dhéanamh ar chórais TF reatha a úsáid chun taifeadadh agus monatóireacht éifeachtúil PPEanna a éascú ón am a fhaightear ó sholáthróirí iad go dtí go n-eisiatar iad d'oibrithe deonacha agus go ndiúscaítear iad
2. míreanna fardail a chatagóiriú sa chóras Intact maidir le cé acu ar PPE iad
3. scrúdú agus breisiú a dhéanamh ar na nósanna imeachta a dhéanann IRCG chun PPE a lipéadú (lipéadú de lámh nó úsáid cód QR uathoibrithe) chun rianú cuíchóirithe a éascú, agus
4. a chinntiú go bhfuil na taifid sna córais beacht agus bunaithe ar an gcomhaireamh iarbhir i stór IRCG (dúnta R4/2024).

Tá ceithre fhomholadh sa dara mholadh, ar tugadh aghaidh ar phéire díobh, agus a bhfuil coinne leis go gcuirfear péire díobh i bhfeidhm níos déanaí in 2025. Moltar don bhainistíocht sna moltaí atá fós le cur i bhfeidhm

1. monatóireacht a dhéanamh ar na nótaí seachadta fillte lena chinntiú go seachadtar PPE i gceart, agus go dtugtar aghaidh i gceart ar aon mhíreanna atá in easnamh; agus
2. a chinntiú go ndéantar faireachán ar shaolré ábhartha an PPE.

Baineann an tríú moladh ardleibhéil, ina bhfuil cúig fhomholadh, le córais TF a úsáidtear i mbainistíocht PPE de chuid IRCG. Cuireadh péire den chúig fhomholadh i bhfeidhm, tá trí cinn fós le cur i bhfeidhm. Mhol IAU don bhainistíocht

1. smaoineamh ar úsáid an chórais Intact chun taifeadadh a dhéanamh ar shonraí na gcustaiméirí i réimsí ar leithligh chun monatóireacht ar eisiúint PPE a cheadú
2. fiosrú a dhéanamh ar indéantacht úsáid a bhaint as an gcóras Intact chun sonraí breise a thaifeadadh maidir le PPE amhail dátaí monaraíochta agus tréimhsí éaga, agus chun fógraí a sheoladh nuair a bhíonn an stoc íseal agus nuair a bhíonn an stoc gar le dul in éag
3. fiosrú a dhéanamh, tar éis d'aistriú na Roinne Iompair chuig Seirbhísí Comhroinnte Bainistíochta Airgeadais (FMSS), ar chumas an chórais bainistíochta fardail chun rianú a dhéanamh agus chun monatóireacht chuimsitheach ceann le ceann a chumasú ar PPE
4. a chinntiú nach bhfuil i dtaifid Intact ach taifid fardail agus nach n-áirítear iontu faisnéis a bhaineann le flít cosúil le feithiclí (curtha i gcrích i R1 2024), agus
5. a chinntiú go ndéantar catalóg Thairseach Stóir IRCG a nuashonrú, agus go mbíonn an PPE ar fad ar fáil ach iad a iarraidh (curtha i bhfeidhm R4 2024).

Le linn 2023, rinne an IAU moltaí tar éis na n-iniúchtaí a liostaítear thíos.

Iniúchadh ar Fheithiclí Astaíochtaí Nialasacha Éireann (ZEV)

Bhí toradh ardleibhéil amháin sa tuarascáil. Mhol IAU go gcuirfí comhaontuithe i bhfeidhm leis na comhlachtaí Stáit atá i gceannas ar bhainistiú scéimeanna a mhaoiníonn ZEV. Tá an moladh seo curtha i bhfeidhm anois.

Le linn 2022, rinne an IAU roinnt moltaí tar éis na n-iniúchtaí a liostaítear thíos.

Iniúchadh ar shocruithe TF san Aonad Imscrúdaithe Timpiste Iarnróid (RAIU).

Tá dhá thoradh ardleibhéil sa tuarascáil. Baineann an chéad cheann díobh seo leis an gcomhaontú seirbhíse idir an Roinn agus a soláthraí seirbhíse TF bainistithe. Mhol IAU go ndéanfaí an comhaontú seirbhíse a athbhreithniú go tráthrialta agus go leasófaí é lena chinntiú go bhfuil sé cuimsitheach, reatha, agus ábhartha. Cuireadh an moladh seo i bhfeidhm go hiomlán i R1/2025.

Baineann an toradh agus an moladh eile leis an ngá chun athbhreithniú a dhéanamh ar chumraíochtaí slándála TFC agus aon choigeartuithe riachtanacha a dhéanamh. Glacadh na gníomhartha riachtanacha uile agus tá an moladh seo dúnta.

Iniúchadh ar na socruithe atá i bhfeidhm sa Roinn Iompair chun tacú le soláthar éifeachtach agus comhlíontach.

Cuireadh *dréacht-Phlean Soláthair Chorporáidigh 2025-2027* i láthair an Bhoird Bainistíochta agus cheadaigh siad é ar an 7 Eanáir 2025. Tá na moltaí uile a bhaineann leis an iniúchadh dúnta anois.

Imscrúdú fóiréinseach

Thagair an ráiteas maidir le rialú inmheánach airgeadais i gcuntas leithreasa 2021 don tuarascáil a d'fhoilsigh an tArd-Reachtair Ciste agus Cuntas i mí Dheireadh Fómhair 2021 maidir le soláthar feithiclí do Gharda Cóta na hÉireann. Áiríodh sa tuarascáil roinnt moltaí, ar ghlac an Roinn leo ar fad agus a cuireadh i ngníomh.

D'fhostaigh an Roinn freisin seirbhísí saineolaí neamhspleách tríú páirtí chun scrúdú breise fóiréinseach a dhéanamh ar na próisis soláthair i nGarda Cóstá na hÉireann agus ar thaifid ábhartha eile ar feadh tréimhse bhreisithe.

Ó foilsíodh Tuarascáil Speisialta C&AG in 2021 (agus torthaí an iniúchta fhóiréinsigh mar bhuntaca leis,) thug an Roinn faoi athbhreithniú ó bhun go barr agus clár cuimsitheach oibre chun cnámh droma corparáideach na Roinne a athstruchtú agus a neartú agus chun ár gcórais rialaithe agus rialachais inmheánaigh a bhreisiú. Dá thoradh seo, cuireadh struchtúir, tacaíochtaí agus beartais nua i bhfeidhm feadh an raon iomlán feidhmeanna corparáideacha lena n-áirítear AD, soláthar, riosca, rialuithe airgeadais agus iniúchadh inmheánach.

Chun achoimre a dhéanamh ar roinnt gníomhartha a glacadh; cuireadh clár athchóirithe soláthair cuimsitheach i bhfeidhm ó bhí 2019 ann, ag tosú le hanailís ar bhearnaí, iniúchtaí, agus mapáil próiseas, agus ina dhiaidh sin bunaíodh Aonad Soláthair tiomanta agus ceapadh príomhphearsanra. Trí bhainistíocht lárnach ar sholáthair os cionn €25,000, forbairt nótaí beartais, tionscnaimh oiliúna, agus seoladh an tionscnaimh “10 gCéim chun Soláthar a Athrú ó Bhonn” neartaíodh rialachas agus comhlíontacht. Áirítear ar ghníomhartha beartaithe oiliúint leanúnach in 2025, forbairt bhreise ar an suíomh SharePoint, agus cur i bhfeidhm an Phlean Soláthair Chorporáidigh 2025–2027 atá faofa.

Ó mhí Feabhra 2022, bunaíodh Feidhm thiomanta Riosca agus Rialachais, le Creat Rialachais Chorporáidigh nua forbartha agus curtha i bhfeidhm, agus foirmíodh freisin Coiste Bainistíochta Riosca nua agus breisíodh rannpháirtíocht riosca rannach. Forbraíodh, cuireadh in iúl, agus ionchorpraíodh san oiliúint príomhbheartais maidir le frithchalaíocht, breabaireacht, agus caimiléireacht, agus rinneadh iniúchtaí agus athbhreithnithe seachtracha chun measúnú a dhéanamh ar chomhlíontacht agus rialachas a neartú. Neartaíodh an Fheidhm Iniúchta Inmheánaigh trí fhoireann iniúchta shinsearaigh a earcú, nuashonruithe le doiciméid rialachais, comhoibriú níos mó le Feidhm Rialachais agus Riosca agus ullmhú i gcomhair iniúchtaí amach anseo agus cuir i láthair um bainistíocht riosca leis an mBord Bainistíochta.

Ó bhí 2021 ann, cuireadh i bhfeidhm feabhsuithe suntasacha le rialuithe airgeadais, lena n-áirítear teorainneacha údaraithe athbhreithnithe, deimhniú ISO ar oibríochtaí íocaíochta, agus úsáid fhorleathan a bhaint as Uathoibriú Róbatach Próiseas (RPA) chun monatóireacht agus tuairisciú ar chaiteachas soláthraí agus gníomhaíocht ionaid chostais. Neartaíodh príomhbheartais agus príomhnósanna imeachta amhail Nósanna Imeachta comhdhlúite maidir le Rialú Inmheánach Airgeadais (PIFCo), bainistíocht sócmhainní seasta, agus rialuithe cárta ceannaigh ar luach íseal, le comhlíontacht á rianú agus á thacú go gníomhach le huirlisí digiteacha. Áirítear ar fheabhsúcháin bhreise tuairisciú BI do léargais Bhoird Bainistíochta, athbhreithnithe seachtracha ar chreata rialaithe airgeadais, agus comhoibriú leanúnach le IRCG chun taifeadadh airgeadais beacht ar idirbhearta agus sócmhainní a chinntiú. Tá an Roinn le haistriú chuig Seirbhís Chomhroinnte Bainistíochta Airgeadais NSSO ar an 29 Meán Fómhair 2025, ag breisiú rialuithe airgeadais a thuilleadh.

Tar éis athbhreithniú ar fheidhm AD, roinneadh freagrachtaí straitéiseacha agus oibríochtúla idir beirt Príomhoifigeach, agus d'ardaigh líon foirne rannach go suntasach agus líonadh príomhról cheannaireachta IRCG trí fheachtais earcaíochta spriocdhírthe. Neartaíodh struchtúir um chaidreamh tionsclaíoch trí chruinnithe déthaobhacha le ceardchumannn, tugadh isteach ról thacaíochta nua laistigh de IRCG chun maoirseacht agus acmhainneacht oibríochtúil a bhreisiú, agus tuilleadh earcaíochta beartaithe do ról innealtóireachta in 2025.

Athchóiríodh socruithe um Nochtuithe Cosanta i gcomhréir le reachtaíocht, arna dtacú ag oiliúint, feachtais feasachta, agus athbhreithnithe seachtracha, agus an Roinn ag dul chun cinn i dtreo bheith ina “Duine forordaithe” maidir le tuairisciú ar shárúithe ar dhlí an Aontais Eorpaigh.

Creat riosca agus rialaithe

Tá córas bainistíochta rioscaí curtha i bhfeidhm ag an Roinn lena shainaithnítear agus lena dtuairiscítear príomhrioscaí agus na gníomhartha bainistíochta a dhéantar chun aghaidh a thabhairt orthu agus, oiread agus is féidir, na rioscaí sin a mhaolú. Tá Creat Bainistíochta Riosca na Roinne comhdhéanta de bheartas bainistíochta riosca, clár riosca ina dtaifeadtar rioscaí oibríochtúla agus straitéiseacha, oifigeach riosca agus coiste bainistíochta riosca, agus ailíniú riosca le pleanáil ghnó bhliantúil.

Tá clár riosca i bhfeidhm a dhéanann na príomhrioscaí i gcoinne na Roinne a shainaithint agus rinneadh na príomhrioscaí sin a shainaithint, a mheasúnú agus a rangú de réir a dtábhachta. Luaitear sa chlár rioscaí na rialuithe agus na bearta is gá leis na rioscaí a mhaolú, chomh maith leis na baill foirne atá freagrach as na rialuithe áirithe sin a fheidhmiú. Déanann an bhainistíocht áitiúil agus an coiste bainistíochta riosca athbhreithniú ar an gclár rioscaí go ráithiúil. Roinntear nuashonrú ráithiúil maidir le gníomhaíochtaí bainistíochta riosca agus an clár rioscaí le Coiste Iniúcháireachta na Roinne.

Cuirtear an clár rioscaí i láthair an Bhoird Bainistíochta faoi dhó sa bhliain agus cuirtear an tOifigeach Cuntasaíochta ar an eolas maidir le gach riosca nuair a shroicheann an rátáil leibhéal áirithe.

Áiríodh ar fhorbairtí suntasacha i mbainistíocht riosca le linn 2024

- Comhtháthú tuilleadh riosca agus Iniúchta Inmheánaigh, agus Iniúchadh Inmheánach anois ag freastal ar chruinnithe den Choiste Bainistíochta Riosca agus an fheidhm riosca ag freastal ar chruinnithe den Choiste Iniúcháireachta.
- Fostaíodh soláthróir seachtrach chun tabhairt faoi athbhreithniú ar bhainistíocht riosca in 2024 agus déanfaidh an Roinn machnamh ar mholtaí agus ar chur i bhfeidhm an athbhreithnithe in 2025.

Monatóireacht agus athbhreithniú reatha

Bunaíodh nósanna imeachta foirmiúla chun monatóireacht a dhéanamh ar phróisis rialaithe agus cuirtear easnaimh rialaithe in iúl dóibh siúd atá freagrach as gníomh ceartaitheach a thógáil agus don bhainistíocht agus don Bhord Bainistíochta, nuair is ábhartha, go tráthúil. Dearbhaím go ndearnadh príomhrioscaí agus rialuithe gaolmhara a shainaithint agus gur cuireadh próisis i bhfeidhm chun monatóireacht a dhéanamh ar oibriú na bpríomhrialuithe sin agus chun aon easnamh a shainaithnítear a thuairisciú.

Athbhreithniú ar éifeachtacht

Tá nósanna imeachta i bhfeidhm ag an Roinn chun monatóireacht a dhéanamh ar éifeachtacht a nósanna imeachta um bainistíocht agus rialú riosca. Tá monatóireacht agus athbhreithniú na Roinne ar éifeachtacht an chórais rialaithe inmheánaigh airgeadais bunaithe ar obair na n-iniúcháirí inmheánacha agus seachtracha agus na hardbhainistíochta taobh istigh den Roinn atá freagrach as forbairt agus cothabháil an chreata um rialú inmheánach airgeadais.

Tugadh faoi iniúchadh inmheánach ar bheartas bainistíochta riosca in 2024 ina ndearnadh roinnt moltaí, agus tá an Roinn ag déanamh tosaíocht díobh sin maidir le cur i bhfeidhm.

Saincheisteanna um rialú inmheánach airgeadais

Níor sainaithníodh aon laige sa rialú inmheánach airgeadais i ndáil le 2024 ar gá iad a nochtadh sa chuntas leithreasa

Ken Spratt

Oifigeach Cuntasaíochta
An Roinn Iompair

22 Meán Fómhair 2025

An tArd-Reachtair Cuntas agus Ciste Tuarascáil le cur faoi bhráid Dháil Éireann

Vóta 31 Iompar

Tuairim faoin gcuntas leithreasa

Rinne mé iniúchadh ar an gcuntas leithreasa do Vóta 31 Iompar don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2024 faoi alt 3 d'Acht an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste (Leasú), 1993.

Is é mo thuairimse go gcuirtear i láthair go cuí

- sa chuntas leithreasa fáltais agus caiteachas Vóta 31 Iompar don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2024, agus
- gur ullmhaíodh an cuntas leithreasa san fhoirm a d'ordaigh an tAire Caiteachais Phoiblí, Bonneagair, Athchóiriúcháin Seirbhíse Poiblí agus Digitiúcháin.

An bonn leis an tuairim

Rinne mé m'iniúchadh ar an gcuntas leithreasa i gcomhréir leis na Caighdeáin Idirnáisiúnta Iniúcháireachta (ISAnna) arna gcur i bhfeidhm ag an Eagraíocht Idirnáisiúnta Uasfhoras Iniúcháireachta. Déantar cur síos ar mo fhreagrachtaí faoi na caighdeáin sin san aguisín a ghabhann leis an tuarascáil seo. Táim neamhspleách ar an Roinn Iompar agus chomhlíon mé mo chuid freagrachtaí eitiúla eile i gcomhréir leis na caighdeáin.

Creidim go bhfuil an fhianaise iniúchta atá aimsithe agam leordhóthanach agus cuí chun bunús a chur le mo thuairim.

Tuarascáil ar an ráiteas ar rialú inmheánach airgeadais agus ar nithe eile

Chuir an tOifigeach Cuntasaíochta ráiteas ar rialú inmheánach airgeadais i láthair i dteannta an chuntais leithreasa. Tá cur síos déanta ar na freagrachtaí atá orm as tuairisciú ar an bhfaisnéis atá sa ráiteas, agus ar nithe eile a dtuairiscím orthu de réir eisceachta, san aguisín a ghabhann leis an tuarascáil seo.

Neamhchomhlíonadh le rialacha soláthair

Nocht an tOifigeach Cuntasaíochta sa ráiteas ar rialú inmheánach airgeadais gur ann do leibhéal ábhartha neamhchomhlíontachta leis na rialacha náisiúnta soláthair i leith conarthaí a bhí i bhfeidhm in 2024.

Seamus Mac Cárthaigh

An tArd-Reachtair Cuntas agus Ciste

23 Meán Fómhair 2025

Aguisín a ghabhann leis an tuarascáil ón Ard Reachtaire Cuntas agus Ciste

Freagrachtaí an Oifigeach Cuntasaíochta

Tá an tOifigeach Cuntasaíochta freagrach as an méid seo a leanas

- an cuntas leithreasa a ullmhú i gcomhréir le halt 22 den Exchequer and Audit Departments Act, 1866
- a áirithiú go mbeidh an cuntas leithreasa i gcomhréir le ceanglais na *Nósanna Imeachta um Airgeadas Poiblí* ón Roinn Caiteachais Phoiblí, Bonneagair, Athchóiriúcháin Seirbhíse Poiblí agus Digitiúcháin, agus le hordacháin eile ón Aire Caiteachais Phoiblí, Bonneagair, Athchóiriúcháin Seirbhíse Poiblí agus Digitiúcháin
- rialtacht na n idirbheart a áirithiú, agus
- cibé rialú inmheánach a chur chun feidhme a chinneann an tOifigeach Cuntasaíochta a bheith riachtanach chun ullmhú an chuntais leithreasa a chumasú, saor ó mhíríteas ábhartha, cibé acu de dheasca calaoise nó earráide.

Freagrachtaí an Ard Reachtaire Cuntas agus Ciste

Ceanglaítear orm faoi alt 3 d'Acht an Ard Reachtaire Cuntas agus Ciste (Leasú), 1993 iniúchadh a dhéanamh ar an gcuntas leithreasa agus tuairisciú air sin do Dháil Éireann á rá cibé acu, i mo thuairimse, a chuirtear na fáлтаis agus an caiteachas a bhaineann leis an vóta i láthair i gceart sa chuntas.

Is é an cuspóir atá agam agus an t iniúchadh á dhéanamh dearbhú réasúnach a fháil maidir le cé acu atá nó nach bhfuil an cuntas leithreasa saor ó mhíríteas ábhartha de dheasca calaoise nó earráide. Tá dearbhú réasúnach ina ardleibhéal dearbhaithe, ach ní ráthaíocht atá ann go mbraithfear le hiniúchadh a dhéantar i gcomhréir leis na Caighdeáin Idirnáisiúnta Iniúcháireachta míráiteas ábhartha i gcónaí nuair is ann dó. Is féidir le míráitis eascairt as calaois nó earráid agus meastar go bhfuil siad ábhartha más rud é, ar bhonn aonair nó ar an gcomhiomlán, go bhféadfaí a mheas le réasún go mbeadh tionchar acu ar chinntí eacnamaíocha úsáideoirí a dhéantar ar bhonn an chuntais leithreasa.

Mar chuid d'iniúchadh i gcomhréir leis na Caighdeáin Idirnáisiúnta Iniúcháireachta, feidhmím breithiúnas gairmiúil agus coinním sceipteachas gairmiúil ar feadh an iniúchta. Ar an dóigh sin,

- Sainaithním na rioscaí a bhaineann le míráiteas ábhartha a thabhairt ar an gcuntas leithreasa, agus déanaim measúnú air sin, cibé acu de dheasca calaoise nó earráide; dearaim agus feidhmím nósanna imeachta iniúcháireachta atá freagrach do na rioscaí sin; agus faighim fianaise iniúcháireachta atá leordhóthanach agus iomchuí chun bonn a sholáthar le mo tuairim. Tá riosca níos mó ag baint le gan míráiteas ábhartha a thagann as calaois a bhrath ná ceann a thagann as earráid a bhrath, ós rud é gur féidir go mbeidh claonpháirteachas, brionnú, neamhghníomhartha intinneacha, mífhaisnéisí nó sárú ar rialú inmheánach i gceist le calaois.
- Faighim tuiscint ar rialú inmheánach atá ábhartha maidir leis an iniúchadh chun nósanna imeachta iniúcháireachta atá iomchuí sna himthosca a dhearadh, ach ní dhéanaim amhlaidh chun tuairim a léiriú ar éifeachtacht na rialuithe inmheánacha.
- Déanaim measúnú ar cé acu a comhlíonadh nó nár comhlíonadh forálacha cuntasaíochta na *Nósanna Imeachta um Airgeadas Poiblí* na Roinn Caiteachais Phoiblí, Bonneagair, Athchóiriúcháin Seirbhíse Poiblí agus Digitiúcháin.

Déanaim cumarsáid leis an Oifigeach Cuntasaíochta i leith, i measc ábhair eile, raon feidhme agus uainiú beartaithe an iniúchta agus torthaí iniúcháireachta suntasacha, lena n áirítear aon easnaimh shuntasacha sa rialú inmheánach a shainaithním le linn m'iniúchta.

Aguisín a ghabhann leis an tuarascáil ón Ard Reachtaire Cuntas agus Ciste (ar ar leanúint)

Tuairiscím, mar eisceacht, más rud é, i mo thuairimse,

- Nach bhfuair mé an fhaisnéis agus na mínithe uile a d'éiligh mé le haghaidh m'iniúchta, nó
- nár leor na taifid chuntasaíochta chun gur féidir iniúchadh a dhéanamh go fonnmhar agus i gceart ar an gcuntas leithreasa, nó
- nach bhfuil an cuntas leithreasa ag teacht leis na taifid chuntasaíochta.

Tuairisciú ar an ráiteas ar rialú inmheánach airgeadais

Le mo thuairim ar an gcuntas leithreasa, ní chlúdaítear ráiteas an Oifigigh Cuntasaíochta maidir le rialú inmheánach airgeadais, ná ní chuirim in iúl aon chineál conclúide dearbhaithe maidir leis sin.

I dtaca le m'iniúchadh ar an gcuntas leithreasa, ceanglaítear orm faoi na Caighdeáin Idirnáisiúnta Iniúchóireachta an ráiteas ar rialú inmheánach airgeadais a léamh agus, ar an dóigh sin, breithniú a dhéanamh ar cé acu atá an fhaisnéis atá ann ar neamhréir ábhartha leis an gcuntas leithreasa nó leis an eolas a fhaightear ann le linn an iniúchta, nó más cosúil gur tugadh míráiteas ábhartha ina leith. Más rud é, bunaithe ar an obair atá déanta agam, go dtagaim ar an gconclúid go bhfuil míráiteas ábhartha ann, ceanglaítear orm an fóras sin a thuairisciú.

Tuairisciú ar ábhair eile

Féachaim le fianaise eile a fháil faoi rialtacht idirbheart airgeadais le linn an iniúchta. Ceanglaítear orm a thuairisciú, faoi alt 3 den Acht um Ard Reachtaire Cuntas agus Ciste (Leasú), 1993, má shainaithním aon chás ábhartha inarb amhlaidh nár cuireadh airgead poiblí i bhfeidhm chun na gcríoch atá beartaithe nó inarb amhlaidh nach raibh idirbhearta i gcomhréir leis na húdaráis a rialaíonn iad.

Ceanglaítear orm freisin, faoi Acht 1993, tuarascáil a ullmhú gach bliain ar cibé ábhair a eascraíonn as mo chuid iniúchtaí ar na cuntais leithreasa a mheasaim a bheith iomchuí. Sna cásanna sin, leis na tuarascálacha iniúchóireachta ar na cuntais leithreasa ábhartha tagraítear don chaibidil nó do na caibidlí ábhartha i mo *Thuarascáil bliantúil ar Chuntais na Seirbhísí Poiblí*.

Vóta 31 Iompar

Cuntas Leithreasa 2024				
		2024		2023
		Soláthar sna meastacháin	Olltoradh	Olltoradh
		€000	€000	€000
Caiteachas an chláir				
A	Soghluaisteacht inbhuanaithe – taisteal gníomhach agus glasphealaí			
	Bunmhéid	358,668		
	Géilleadh iarchurtha	30,000		
	Méid Forlíontach	28,551		
			417,219	402,172
				400,888
B	Soghluaisteacht inbhuanaithe – iompar poiblí			
	Bunmhéid	1,636,265		
	Géilleadh iarchurtha	39,825		
	Méid Forlíontach	110,637		
			1,786,727	1,737,451
				1,486,050
C	Gréasáin bóithre agus sábháilteacht ar bhóithre			
	Bunmhéid	1,365,164		
	Géilleadh iarchurtha	50,850		
	Méid Forlíontach	(2,989)		
			1,413,025	1,372,248
				1,462,723
D	Eitlíocht shibhialta			
	Bunmhéid	35,614		
	Géilleadh iarchurtha	8,245		
	Méid Forlíontach	362		
			44,221	32,454
				45,078
E	Iompar muirí agus sábháilteacht mhuirí			
	Bunmhéid	128,533		
	Géilleadh iarchurtha	6,000		
	Méid Forlíontach	7,983		
			142,516	110,938
				113,252
F	Teicneolaíocht faisnéise, rannpháirteachas agus seachadadh taighde			
	Bunmhéid	49,528		
	Géilleadh iarchurtha	6,000		
	Méid Forlíontach	3,447		
			58,975	47,817
				56,622

		Soláthar sna meastacháin		2024 Olltoradh	2023 Olltoradh
		€000	€000	€000	€000
Ollchaiteachas					
	<i>Bunmhéid</i>	3,573,772			
	<i>Géilleadh iarchurtha</i>	140,920			
	<i>Méid Forlíontach</i>	147,991			
			3,862,683	3,703,080	3,564,613
<i>Asbhain</i>					
G	Leithreasá i gcabhair		28,455	22,474	22,801
Glanchaiteachas					
	<i>Bunmhéid</i>	3,545,317			
	<i>Géilleadh iarchurtha</i>	140,920			
	<i>Méid Forlíontach</i>	147,991			
			3,834,228	3,680,606	3,541,812

Barrachas

Tá barrachas an mhéid a soláthraíodh le hais an ghlanmhéid faoi dhliteanas le géilleadh don Státchiste. Faoi alt 91 den Acht Airgeadais, 2004, is féidir iomlán nó cuid d'aon leithreasá nár caitheadh le haghaidh seirbhísí soláthair caipitil a thabhairt anonn lena chaitheamh sa bhliain ina dhiaidh sin. Féach nóta 6.6.

	2024 €	2023 €
Barrachas	153,621,504	168,426,821
Géilleadh iarchurtha	(115,253,000)	(140,920,000)
Barrachas le géilleadh	38,368,504	27,506,821

Ken Spratt

Oifigeach Cuntasaíochta
Iompar

27 Márta 2025

Nótaí a ghabhann leis an gCuntas Leithreasa

Nóta 1 An Ráiteas ar Chostas Oibríochta 2024			
	2024		2023
	€000	€000	€000
Costas an chláir	3,643,032		3,510,235
Pá	47,193		42,387
Neamhphá	12,855		11,990
Ollchaiteachas	3,703,080		3,564,612
<i>Asbhain</i>			
Leithreasáí i gcabhair	22,474		22,801
Glanchaiteachas	3,680,606		3,541,811
Athruithe ar shócmhainní caipitil			
<i>Maoin, gléasra agus trealamh (nóta 2.1)</i>			
Ceannacháin	(2,450)		
Dímheas	1,299		
Diúscairtí airgid thirim	51		
Brabús ar dhiúscairtí	(29)		
<i>Sócmhainní doláimhsithe (nóta 2.2)</i>			
Ceannacháin	(274)		
Amúchadh	439		
		(964)	(3,398)
Athruithe ar ghlansócmhainní reatha			
(Méadú) ar fhardail	(125)		
(Méadú) ar réamhíocaíochtaí	(422)		
Méadú ar speansais fhabhraithe	7,758		
		7,211	1,992
Caiteachas díreach	3,686,853		3,540,405
Caiteachas a tabhaíodh in áit eile			
Glanchaiteachas ar sheirbhísí comhghaolmhara (nóta 1.1)	20,604		20,235
Measchíosanna	3,721		3,721
Glanchostas an chláir	3,711,178		3,564,361

1.1 Glanchaiteachas ar sheirbhísí comhghaolmhara

Is éard atá i suim an ghlanchaiteachais ar sheirbhísí comhghaolmhara na suimeanna a leanas i dtaca le Vóta 31 a tabhaíodh in áit eile.

		2024	2023
		€000	€000
Vóta 9	Oifig na gCoimisinéirí Ioncaim	62	40
Vóta 12	Aoisliúntas agus Liúntais Scoir	18,017	17,625
Vóta 13	Oifig na nOibreacha Poiblí	1,066	1,124
Vóta 18	Oifig Náisiúnta um Sheirbhísí Comhroinnte	63	64
Vóta 20	An Garda Síochána	121	135
Vóta 43	Oifig Phríomh-Oifigeach Faisnéise an Rialtais	860	805
An Lárchiste – pinsin aireachta		415	442
		20,604	20,235

Nóta 2 An Ráiteas ar Staid an Airgeadais amhail an 31 Nollaig 2024

	Nóta	2024 €000	2023 €000
Sócmhainní seasta			
Maoin, gléasra agus trealamh	2.1	12,459	11,330
Sócmhainní doláimhsithe	2.2	1,494	1,659
		13,953	12,989
Sócmhainní reatha			
Banc agus airgead tirim	2.3	159,498	158,934
Fardail	2.4	2,434	2,309
Réamhíocaíochtaí eile	2.5	4,239	3,817
Iarmhéideanna dochair eile	2.6	1,132	1,677
		167,303	166,737
<i>Lúide</i>			
Dlíteanais reatha			
Speansais fhabhraithe	2.7	13,073	5,315
Iarmhéideanna sochair eile	2.8	34,215	22,137
Glanmhaoiniú an Státchiste	2.9	126,415	138,474
		173,703	165,926
Glansócmhainní/(glandlíteanais) reatha		(6,400)	811
Glansócmhainní		7,553	13,800
Arna léiriú ag:			
Cuntas maoinithe an Stáit	2.10	7,553	13,800

2.1 Maoin, gléasra agus trealamh

	Foirgnimh	Trealamh oifige agus mótarfheithi clí	Saintreal amh	Troscán agus feistis	Sócmhainní atá á bhforbairt	Iomlán
	€000	€000	€000	€000	€000	€000
Costas nó luacháil						
An 1 Eanáir 2024	7,450	23,235	24,224	1,046	819	56,774
Breiseanna	—	405	110	—	1,935	2,450
Diúscairtí ^a	—	(764)	(6,291)	—	—	(7,055)
Tugtha in úsáid	923	—	—	—	(923)	—
Amhail an 31 Nollaig 2024	8,373	22,876	18,043	1,046	1,831	52,169
Dímheas carntha						
An 1 Eanáir 2024	—	20,841	23,593	1,010	—	45,444
Dímheas don bhliain	—	982	311	6	—	1,299
Dímheas ar dhiúscairtí ^a	—	(742)	(6,291)	—	—	(7,033)
Amhail an 31 Nollaig 2024	—	21,081	17,613	1,016	—	39,710
Glansócmhainní						
Amhail an 31 Nollaig 2024	8,373	1,795	430	30	1,831	12,459
Amhail an 31 Nollaig 2023	7,450	2,394	631	36	819	11,330

Nóta ^a Tar éis athbhreithniú mionsonraithe ar an gclár sócmhainní seasta in 2024, sainithníodh roinnt grúpálacha de shócmhainní iomlán dímheasta a diúscaíodh i mblianta roimhe sin agus dá thoradh tá siad bainte anois de na sócmhainní seasta mar dhiúscairtí.

2.2 Sócmhainní doláimhsithe

	Bogearraí faighte agus forbartha €000	Sócmhainní atá á bhforbairt €000	Iomlán €000
Costas nó luacháil			
An 1 Eanáir 2024	5,505	391	5,896
Breiseanna	172	102	274
Amhail an 31 Nollaig 2024	5,677	493	6,170
Amúchadh carntha			
An 1 Eanáir 2024	4,237	—	4,237
Amúchadh	439	—	439
Amhail an 31 Nollaig 2024	4,676	—	4,676
Glansócmhainní			
Amhail an 31 Nollaig 2024	1,001	493	1,494
Amhail an 31 Nollaig 2023	1,268	391	1,659

2.3 Banc agus airgead tirim

amhail an 31 Nollaig	2024 €000	2023 €000
larmhéideanna PMG	159,412	158,868
larmhéideanna an chuntais bainc tráchtála	86	66
	159,498	158,934

Cuntais bainc tráchtála

Anuas ar an gcuntas bainc tráchtála dá dtagraítear thuas, tá cuntas bainc ag an Roinn a cheadaíonn di mótarcháin a bhailiú agus a leithdháileadh agus fáltais a aistriú chuig an Státchiste. Tugtar cuntas air seo ar leithligh sa Chuntas Mótarchánach.

2.4 Fardail

amhail an 31 Nollaig	2024 €000	2023 €000
Tomhaltáin speisialaithe (Garda Cóstá na hÉireann)	2,434	2,309

2.5 Réamhíocaíochtaí eile

amhail an 31 Nollaig	2024	2023
	€000	€000
Ceadúnais agus cothabháil bogearraí	3,749	3,578
Cíosanna	142	143
Eile	348	96
	4,239	3,817

2.6 Iarmhéideanna dochair eile

amhail an 31 Nollaig	2024	2023
	€000	€000
Seirbhísí gníomhaireachta OPW	13	701
Fionraí párolla	1,069	930
Eile	50	46
	1,132	1,677

2.7 Speansais fhabhráithe

amhail an 31 Nollaig	2024	2023
	€000	€000
Speansais oibriúcháin do mhol digiteach	2,341	1,275
Seirbhísí cuardaigh agus tarrthála héileacaptair	879	848
Aerfoirt réigiúnacha: rothluithe	452	443
Táillí gairmiúla sainchomhairleoireachta	261	482
OPW	193	68
An tÚdarás Náisiúnta Iompair	5,228	1,362
Eile	1,040	837
Fabhruithe a bhaineann le párolla	2,679	—
	13,073	5,315

2.8 Iarmhéideanna sochair eile

amhail an 31 Nollaig	2024	2023
	€000	€000
Méideanna dlite don stát		
Cáin shiarchoinneálach do sheirbhísí gairmiúla	136	127
Cáin bhreisluacha	545	424
Cáin conartha iomchuí	8	6
Muirir phinsin	79	76
Fáltais bhreise ón státchiste	31,680	19,487
	32,448	20,120
Fionraí		
Dlite do ghníomhaireachtaí	1,737	2,006
Míreanna fionraí sochair eile	30	11
	1,767	2,017
	34,215	22,137

2.9 Glanmhaoiniú an Státchiste

amhail an 31 Nollaig	2024	2023
	€000	€000
Barrachas le géilleadh	38,369	27,507
Géilleadh iarchurtha	115,253	140,920
Deontas ón Státchiste neamhtharraingthe	(27,207)	(29,953)
Glanmhaoiniú an Státchiste	126,415	138,474
Arna léiriú ag:		
Féichiúnaithe		
Banc agus airgead tirim	159,498	158,934
Iarmhéideanna dochair: fionraí	1,132	1,677
	160,630	160,611
Creidiúnaithe		
Dlite don Stát	(32,448)	(20,120)
Iarmhéideanna sochair: fionraí	(1,767)	(2,017)
	(34,215)	(22,137)
	126,415	138,474

2.10 Cuntas maoinithe an Stáit

	Nóta		2024	2023
		€000	€000	€000
Iarmhéid an 1 Eanáir			13,800	12,394
Eisíocaíochtaí ón Vóta				
Soláthar sna meastacháin	Cuntas	3,834,228		
Géilleadh iarchurtha	Cuntas	(115,253)		
Barrachas le géilleadh	Cuntas	(38,369)		
Glanvóta			3,680,606	3,541,811
Caiteachas a tabhaíodh in áit eile	1.1		20,604	20,235
Míreanna neamhairgid				
Measchíos	1		3,721	3,721
Glanchostas an chláir	1		(3,711,178)	(3,564,361)
Iarmhéid amhail an 31 Nollaig			7,553	13,800

2.11 Ceangaltais

	2024	2023
a) Gealltanais dhomhanda amhail an 31 Nollaig	€000	€000
Soláthar earraí agus seirbhísí	956,300	793,434
Cláir deontais caipitil	14,140	9,372
Iomlán na gceangaltas infhorfheidhmithe le dlí	970,440	802,806
Ceangaltais faoi cheannteidil soláthair	2024	2023
	€000	€000
Seirbhísí cuardaigh agus tarrthála héileacaptair ^a	924,000	766,000
Aerfoirt ^b	4,955	8,961
Mol digiteach agus ceadúnú tiomána feithicle ^c	22,718	14,151
An tAonad um Imscrúdú Aerthionóiscí	715	1,080
Teicneolaíocht faisnéise	299	243
Soghluaisteacht inbhuanaithe (infheistíocht agus beartais)	—	550
Seirbhísí an Gharda Cóta	963	959
Oiriúnú don aeráid, taighde agus fuinneamh ^d	2,419	1,220

	2024	2023
a) Gealltanais dhomhanda	€000	€000
amhail an 31 Nollaig		
Seirbhísí corparáideacha	111	181
Pleanáil éigeandála	—	45
Suirbhé muirí	—	44
Rannóg AE agus Idirnáisiúnta	120	—
	956,300	793,434

- Nóta ^a Baineadh leas as rogha chun an conradh reatha cuardaigh agus tarrthála a shíneadh agus cuireadh síneadh leis an gconradh go dtí mí an Mheithimh 2025 chun soláthar seirbhís nua a éascú i gcomhréir le ceanglais an *Chóid Caiteachais Phoiblí* agus aistriú saoráideach ó sheirbhís amháin go ceann eile. I mí Lúnasa 2023, shínigh an Roinn conradh seirbhíse nua le Bristow Ireland Limited (BIL). Mairfidh an conradh SAR nua ar feadh deich mbliana, le roghanna chun é a shíneadh chuig 13 bliana (2036). Cosnóidh an téarma tosaigh 10 mbliana thart ar €828 milliún (CBL san áireamh) i dtéarmaí ainmniúla, agus méaduithe praghsanna atá nasctha leis an bPraghasinnéacs Tomhaltóirí san áireamh (a nglactar leis a bheith 2% ar an meán in aghaidh na bliana). Is faoi lánrogha an Aire Iompair a bheidh aon síneadh taobh amuigh de théarma tosaigh an Chonartha agus aird chuí ar raon comaoineacha straitéiseacha, eacnamaíocha, agus oibríochta as seo go ceann roinnt blianta.
- ^b An Oibleagáid Seirbhíse Poiblí (PSO) i gcomhair aersheirbhísí idir Dún na nGall agus Baile Átha Cliath.
- ^c Conarthaí nua bronnata ar mhol nua digiteach chun tacaíocht agus forbairt TF a sholáthar. agus dioscaí mótarchánach,
- ^d Cuireadh conarthaí nua ar bun in 2024 chun comhairleoireacht agus taighde, forbairt agus taispeántas (seirbhísí RD&D) a sholáthar.

b) Cláir deontais neamhchaipitil	2024	2023
	€000	€000
larmhéid tosaigh amhail an 1 Eanáir	—	—
Gealltanais maidir le deontais nua	503	367
Deontais a íocadh sa bhliain	(503)	(367)
larmhéid deiridh amhail an 31 Nollaig	—	—

c) Cláir deontais caipitil	2024	2023
	€000	€000
larmhéid tosaigh	9,372	48,335
Gealltanais maidir le deontais nua	69,531	99,600
Deontais a íocadh sa bhliain	(64,763)	(92,402)
Deontais a cuireadh ar ceal	—	(46,161)
larmhéid deiridh	14,140	9,372

d) Mórthionscadail chaipitil inar mó luach an tionscadail ná €10 milliún

	Caiteachas			Costas saolré an tionscadail a bhfuil coinne leis	
	Carnach go 31 Noll 2023	In 2024	Geallta	2024	2023
	€000	€000	€000	€000	€000
Líne lastais	69,000	21,000	15,000	105,000	105,000
Luimneach go Faing céim 1					
	69,000	21,000	15,000	105,000	105,000

Déantar mórthionscadail chaipitil/comhpháirtíochtaí poiblí príobháideacha (CPPanna) eile a mhaoiniú trí chomhlachtaí atá faoi choimirce na Roinne.

2.12 Léasanna oibriúcháin

	2024
	€000
Speansas léasa oibriúcháin don bhliain	969
Is iad seo a leanas na híocaíochtaí léasa íosta comhiomlána a bheidh le híoc amach anseo faoi léasanna oibriúcháin nach féidir a chealú amhail an 31 Nollaig 2024	
Laistigh de bhliain amháin	640
Idir 2 bhliain agus 5 bliana	1,020
Níos déanaí ná 5 bliana	—
Iomlán	1,660
Nóta ^a	Tagann an léas oibriúcháin faoi raon feidhme CGAS 13. Níl aon chíosanna teagmhasacha iníoctha ná íocaíochtaí foléasa infhála.

2.13 Dliteanais aibithe

amhail an 31 Nollaig	2024	2023
	€000	€000
Meastachán ar dhliteanais aibithe nár díscaoileadh ag deireadh na bliana	1,706	481

2.14 Dliteanais theagmhasacha

Tá an Roinn ag gabháil do 12 chás dlí. Ní féidir leis an Roinn a rá go réasúnta cén toradh a bheidh ag cásanna den sórt sin.

2.15 Tionchar na n-athruithe ar an mbeartas cuntasaióchta in 2024

Cuireadh naoi gcaighdeán cuntasaióchta nua de chuid an rialtais láir (CGAS) chun feidhme le héifeacht ón 1 Eanáir 2024. Bhí an tionchar seo a leanas ag an gcur chun feidhme ar chomhardú cistiúcháin an Stáit.

	2024
	€000
Fabhrú párolla ^a	(1,199)
Fabhrú saoire ^a	(1,480)
	<u>(2,679)</u>

Nóta ^a CGAS 39A Sochair Fostaithe Cuid A

^b Níl aon tionchar ag CGAS 13 (Nóta 2.12) ar chomhardú cistiúcháin an Stáit

Nóta 3 Caiteachas an Vóta

Anailís ar chaiteachais riaracháin

Rinneadh an caiteachas riaracháin mar a leagtar amach thíos a chionroinnt ar fud na gclár, chun costais iomlána cláir a léiriú.

		2024		2023
		Soláthar sna meastacháin	Olltoradh	Olltoradh
		€000	€000	€000
i	Tuarastail, pá agus liúntais	47,537	47,193	42,387
ii	Taisteal agus cothú	1,218	1,643	1,402
iii	Oiliúint agus forbairt	1,000	602	3,931
iv	Seirbhísí oibríochtúla, soláthairtí agus trealamh ilghnéitheach			
	Bunmhéid	1,632		
	Méid Forlíontach	1,500		
		3,132	2,860	367
v	Infheistíocht chaipitiúil dhigiteach agus speansais TF			
	Bunmhéid	7,250		
	Méid Forlíontach	1,500		
		8,750	4,813	3,974
vi	Speansais áitribh	1,654	1,299	1,812
vii	Athbheithnithe beartais, seirbhísí comhairleoireachta agus taighde	1,016	1,638	503
		64,307	60,048	54,376

Éagsúlachtaí suntasacha

Leagtar amach sa nóta seo na cúiseanna atá le héagsúlachtaí suntasacha (+/- 25% agus €100,000) i gcaiteachas riaracháin

- ii **Taisteal agus cothú**

Soláthar sna meastacháin €1.2 milliún; olltoradh €1.6 milliún

D’fhág brú boilscithe agus méadú ar an líon foirne gur tháinig méadú ar cheanglais agus ar chostais taistil agus chothaithe.
- iii **Oiliúint agus forbairt**

Soláthar sna meastacháin €1.0 mhilliún; olltoradh €602,000

Tharla an tearc-chaitheamh go príomha mar gheall ar roinnt clár oiliúna cosúil leis na cláir mheantóireachta agus oiliúna feidhmiúcháin nach ndeachaigh ar aghaidh in 2024.

iv Seirbhísí oibríochtúla, soláthairtí agus trealamh ilghnéitheach

Soláthar sna meastacháin €1.6 milliún; olltoradh €2.9 milliún

Mar gheall ar an méadú ar an líon foirne bhí gá le méadú ar chaiteachas ar threalamh agus ar sholáthairtí ilghnéitheacha.

v Infheistíocht chaipitiúil dhigiteach agus speansais TF

Soláthar sna meastacháin €7.3 milliún; olltoradh €4.8 milliún

D'fhág moill ar thionscadal le haghaidh Mol Digiteach TF nua agus ar gharspriocanna sonrasctha a tugadh ar aghaidh go dtí 2025 go raibh an caiteachas níos ísle ná mar a bhí coinne leis le linn na bliana.

vi Speansais áitribh

Soláthar sna meastacháin €1.7 milliún; olltoradh €1.3 milliún

Tharla an tearc-chaitheamh go príomha mar gheall ar mhoill a cuireadh ar thionscadail chaipitil, go háirithe an athfhorbairt ar an 5ú hurlár ar Lána Líosain, Baile Átha Cliath. Lean sé sin comhairliúcháin le hOifig na nOibreacha Poiblí agus athbhreithniú ina dhiaidh sin ar threoirínte Sláinte & Sábháilteachta

vii Athbhreithnithe beartais, seirbhísí comhairleoireachta agus taighde

Soláthar sna meastacháin €1.0 mhilliún; olltoradh €1.6 milliún

An phríomhchúis a bhí leis an méadú ar chaiteachas ná mar gheall ar thionscadail chomhairleoireachta ar cuireadh moill ar a gcríochnú in 2023, agus ar íocadh astu, in 2024.

Clár A Soghluaisteacht inbhuanaithe – taisteal gníomhach agus glasbhealaí

		2024		2023
		Soláthar sna meastacháin	Olltoradh	Olltoradh
		€000	€000	€000
A.1	Riarachán – pá		944	848
A.2	Riarachán – neamhphá			
	<i>Bunmhéid</i>	237		
	<i>Méid Forlíontach</i>	51		
		288	257	240
A.3	Bonneagar taistil gníomhaigh			
	<i>Bunmhéid</i>	297,650		
	<i>Méid Forlíontach</i>	34,500		
		332,150	331,531	349,818
A.4	Glasbhealaí			
	<i>Bunmhéid</i>	60,000		
	<i>Géilleadh iarchurtha</i>	30,000		
	<i>Méid Forlíontach</i>	(6,000)		
		84,000	69,440	49,982
		417,219	402,172	400,888

Éagsúlachtaí suntasacha

Leagtar amach thíos na cúiseanna atá le héagsúlachtaí suntasacha i gcaiteachas cláir neamhriaracháin (+/- 5% agus €100,000).

A.3 Bonneagar taistil ghníomhaigh

Soláthar sna meastacháin €297.7 milliún; olltoradh €331.5 milliún

Is é is cúis leis an méadú €33.8 milliún ar chaiteachas i gcomparáid leis an meastachán bunaidh ná gur tosaíodh ar thógáil/tugadh chun críche líon níos mó tionscadal bonneagair (siúlóide agus rothaíochta) de chuid an Údaráis Náisiúnta Iompair ná mar a bhí réamh-mheasta ag tús na bliana.

A.4 Glasbhealaí

Soláthar sna meastacháin €90.0 milliún; olltoradh €69.4 milliún

Bhí an caiteachas níos ísle ná mar a bhí measta i ngeall go príomha nach raibh an oiread éileamh á gcur isteach ag údaráis áitiúla ar scéimeanna glasbhealaí trasteorann ná mar a bhí coinne leis, ag éirí as moill tionscadail mar gheall ar chúinsí seachtracha éagsúla, mar shampla imeachtaí idirghabhála agus caibidlíochta a lean i bhfad, ag feitheamh ar chead ón mBord Pleanála agus ganntanais acmhainní laistigh de na húdaráis áitiúla.

Clár B Soghluaisteacht inbhuanaithe – iompar poiblí

		2024		2023
		Soláthar sna meastacháin	Olltoradh	Olltoradh
		€000	€000	€000
B.1	Riarachán – pá		2,832	2,543
B.2	Riarachán – neamhphá			
	<i>Bunmhéid</i>	867		
	<i>Méid Forlíontach</i>	177		
		1,044	771	720
B.3	Íocaíochtaí soláthair seirbhíse poiblí			
	<i>Bunmhéid</i>	613,463		
	<i>Géilleadh iarchurtha</i>	825		
	<i>Méid Forlíontach</i>	119,000		
		733,288	723,994	608,530
B.4	Infheistíocht in iompar poiblí			
	<i>Bunmhéid</i>	971,056		
	<i>Géilleadh iarchurtha</i>	39,000		
	<i>Méid Forlíontach</i>	(8,540)		
		1,001,516	964,606	835,343
B.5	Gníomhaireachtaí iompair phoiblí agus speansais	48,060	45,178	38,906
B.6	Seirbhísí ilghnéitheacha	—	70	8
		1,786,727	1,737,451	1,486,050

Éagsúlachtaí suntasacha

Leagtar amach thíos na cúiseanna atá le héagsúlachtaí suntasacha i gcaiteachas cláir neamhriaracháin (+/- 5% agus €100,000).

B.3 Íocaíochtaí soláthair seirbhíse poiblí

Soláthar sna meastacháin €614.2 milliún; olltoradh €724.0 milliún

D'fhág an méadú ar an líon paisinéirí agus seirbhísí breise a bhí á dtairiscint go raibh gá méadú €110 milliún a chur ar chaiteachas chun freastal ar íocaíochtaí oibleagáide na seirbhíse poiblí i dtaca le tionscnaimh táillí leanúnacha, ina measc an laghdú 20% ar tháillí, an táille 90 nóiméad agus an cárta d'aosaigh óga.

B.5 Gníomhaireachtaí iompair phoiblí agus speansais

Soláthar sna meastacháin €48.1 milliún; olltoradh €45.2 milliún

Bhí an difríocht €2.9 milliún i gcaiteachas i gcoibhneas leis an meastachán bunaidh i ngeall go príomha ar choigilteas párolla a tharla de bharr moill a cuireadh ar earcaíocht agus ar ionduchtú ball foirne nua.

Clár C Gréasáin bóithre agus sábháilteacht ar bhóithre

		2024		2023
		Soláthar sna meastacháin	Olltoradh	Olltoradh
		€000	€000	€000
C.1	Riarachán – pá		5,663	5,086
C.2	Riarachán – neamhphá			
	<i>Bunmhéid</i>	1,660		
	<i>Méid Forlíontach</i>	397		
		2,057	1,543	1,439
C.3	Infheistíocht i mbóithre náisiúnta			
	<i>Bunmhéid</i>	570,750		
	<i>Méid Forlíontach</i>	(29,000)		
		541,750	544,822	660,046
C.4	Infheistíocht i mbóithre réigiúnacha agus áitiúla			
	<i>Bunmhéid</i>	623,667		
	<i>Géilleadh iarchurtha</i>	34,500		
	<i>Méid Forlíontach</i>	34,000		
		692,167	692,467	641,049
C.5	Costais oibriúcháin	37,047	36,347	34,593
	Bhonneagar Iompair Éireann			
C.6	Gníomhaireachtaí um shábháilteacht ar bhóithre agus speansais			
	<i>Bunmhéid</i>	8,428		
	<i>Méid Forlíontach</i>	7,614		
		16,042	16,018	7,652
C.7	Deontais agus bonneagar d'fheithiclí leictreacha			
	<i>Bunmhéid</i>	118,072		
	<i>Géilleadh iarchurtha</i>	16,350		
	<i>Méid Forlíontach</i>	(16,000)		
		118,422	75,388	112,858
		1,413,025	1,372,248	1,462,723

Éagsúlachtaí suntasacha

Leagtar amach thíos na cúiseanna atá le héagsúlachtaí suntasacha i gcaiteachas cláir neamhriaracháin (+/- 5% agus €100,000).

C.4 Infheistíocht i mbóithre réigiúnacha agus áitiúla

Soláthar sna meastacháin €658.2 milliún; olltoradh €692.5 milliún

Tharla an méadú ar chaiteachas go príomha mar gheall ar chaiteachas nach raibh coinne leis ar an ngréasán bóithre réigiúnacha agus áitiúla mar thoradh ar fhíor-dhroch aimsir a tharla roinnt uaireanta in 2023 agus 2024.

C.6 Gníomhaireachtaí um shábháilteacht ar bhóithre agus speansais

Soláthar sna meastacháin €8.4 milliún; olltoradh €16 milliún

Bhí easnamh ag an Údarás um Shábháilteacht ar Bhóithre le roinnt blianta anuas mar gheall gur ídigh sé a chúlchistí airgid carntha chun ioncam breise a ghiniúint ó sheirbhísí. Bhí an cúlchistí sin ídithe go hiomlán sa ráithe dheiridh de 2024. Mar sin féin, leanadh den chaiteachas a bhain le seirbhísí de réir éilimh agus méaduithe ar chostais reatha i ngeall ar sholáthairtí innéacsaithe i gconarthaí tríú páirtithe, agus ceadaíodh forlíonadh €7.6 milliún chun a chinntiú go leanfadh oibríochtaí an Údaráis um Shábháilteacht ar Bhóithre sna míonna deiridh den bhliain.

C.7 Deontais agus bonneagar d'fheithiclí leictreacha

Soláthar sna meastacháin €134.4 milliún; olltoradh €75.4 milliún

Bhí an coigilteas i ndeontais agus bonneagar d'fheithiclí leictreacha go príomha mar gheall ar mheath i ndíolacháin feithiclí leictreacha agus dá réir sin thit na híocaíochtaí deontais d'fheithiclí leictreacha agus tháinig meath ar an éileamh a bhí ar dheontais le haghaidh pointí luchtaithe a chur isteach i dtithe agus in árasáin.

Clár D Eitlíocht shibhialta

		2024		2023
		Soláthar sna meastacháin	Olltoradh	Olltoradh
		€000	€000	€000
D.1	Riarachán – pá		5,736	6,135
D.2	Riarachán – neamhphá			5,510
	<i>Bunmhéid</i>	1,765		
	<i>Méid Forlíontach</i>	362		
			2,127	1,671
D.3	Aerfoirt réigiúnacha			1,559
	<i>Bunmhéid</i>	16,942		
	<i>Géilleadh iarchurtha</i>	8,245		
			25,187	14,578
D.4	Seirbhísí ilghnéitheacha		11,171	10,070
—	<i>Tacaíochtaí COVID don Eitlíocht</i>		—	7,385
		44,221	32,454	45,078

Éagsúlachtaí suntasacha

Leagtar amach thíos na cúiseanna atá le héagsúlachtaí suntasacha i gcaiteachas cláir neamhriaracháin (+/- 5% agus €100,000).

D.3 Aerfoirt réigiúnacha

Soláthar sna meastacháin €25.2 milliún; olltoradh €14.6 milliún

Tá an laghdú €10.6 milliún ar chaiteachas i gcoibhneas leis an meastachán bunaidh i ngeall go príomha

- ar chaiteachas caipitiúil a bhí beartaithe ach nár tabhaíodh go fóill ar thionscadal scagtha slándála CAT 3 ag Aerfort Chorcaí i ngeall ar an bpróiseas breithmheasa leanúnach a bhfuil gá leis faoi na Treoirínte Bonneagair agus gan coinne leis go mbronnfar an conradh go dtí R1 2025 (€6 mhilliún)
- ar chlár na n-aerfort réigiúnach nár tugadh i gcrích go hiomlán in 2024 – d'fhág moill tabhairt faoi na breithmheasanna togra ba ghá don tionscadal caipitil chomh maith le moill sa soláthar go raibh na tionscadail chaipitil mall ag tosú le hais mar a bhí coinne leis iad a thabhairt i gcrích in 2024 (c. €5 mhilliún)
- cúiteamh breise nach raibh coinne leis faoi bhliain a haon den chonradh de chaiteachas reatha an chonartha aersheirbhíse PSO de €453,000.

D.4 Seirbhísí ilghnéitheacha

Soláthar sna meastacháin €11.2 milliún; olltoradh €10.1 milliún

Tá an laghdú ar chaiteachas i gcoibhneas leis an meastachán bunaidh i ngeall go príomha ar aisíocaíochtaí le Seirbhísí Aerloingseoireachta na hÉireann (AirNav Ireland) a bhí níos ísle ná mar a bhí réamh-mheasta don chostas a bhain le cumarsáid aerloingseoireachta agus as seirbhísí aerloingseoireachta a soláthraíodh.

Clár E Iompar muirí agus sábháilteacht mhuirí

		2024		2023
		Soláthar sna meastacháin	Olltoradh	Olltoradh
		€000	€000	€000
E.1	Riarachán – pá		19,821	17,803
E.2	Riarachán – neamhphá			
	<i>Bunmhéid</i>	5,876		
	<i>Méid Forlíontach</i>	1,266		
		7,142	5,399	5,036
E.3	Garda Cóta na hÉireann (IRCG)			
	<i>Bunmhéid</i>	94,555		
	<i>Géilleadh iarchurtha</i>	6,000		
	<i>Méid Forlíontach</i>	5,061		
		105,616	76,496	82,412
E.4	Coimisinéirí Soilse na hÉireann			
	<i>Bunmhéid</i>	6,986		
	<i>Méid Forlíontach</i>	1,656		
		8,642	8,051	6,360
E.5	Imscrúdú ar thaismí mara	732	407	435
E.6	Oifig na Suirbhéireachta Muirí agus iompar muirí	47	26	25
E.7	Seirbhísí ilghnéitheacha	1,090	738	1,181
		142,516	110,938	113,252

Éagsúlachtaí suntasacha

Leagtar amach thíos na cúiseanna atá le héagsúlachtaí suntasacha i gcaiteachas cláir neamhriaracháin (+/- 5% agus €100,000).

E.3 Garda Cóta na hÉireann (IRCG)

Soláthar sna meastacháin €100.6 milliún; olltoradh €76.5 milliún

De bharr moill a bhí le cur i bhfeidhm phlean aistrithe an tsoláthraí seirbhíse nua níor cuireadh an tseirbhís nua eitleán sciathán agus an tseirbhís cuardaigh agus tarrthála ar bun mar a bhí beartaithe. D'fhág sé sin, in éineacht le hachrann leis an tsoláthraí reatha maidir le héilimh agus moill i dtionscadail soláthair chaipitil eile go raibh €24 milliún ann nár caitheadh.

E.4 Coimisinéirí Soilse na hÉireann

Soláthar sna meastacháin €7.0 milliún; olltoradh €8.1 milliún

Tharla an róchaiteachas den chuid is mó mar gheall ar chostais a bhain leis an aimsir as deisiúcháin ar bhonneagar cósta agus costas comhairleoireachta breise chun a chinntiú go rabhthas ag comhlíonadh na Treorach AE maidir le Gnáthóga. D'fhág deisiúcháin a bhí beartaithe ar shoitheach nár tabhaíodh i rith na bliana gur sábháladh €558,000.

E.5 Imscrúdú ar thaismí mara

Soláthar sna meastacháin €732,000; olltoradh €407,000

Tháinig an coigilteas ó líon níos lú taismí mara arbh éigean iad a imscrúdú.

E.7 Seirbhísí ilghnéitheacha

Soláthar sna meastacháin €1.1 milliún; olltoradh €738,000

Tar éis an t-aistriú ó Chalafort Ros Mhic Thriúin go Comhairle Contae Loch Garman, d'aontaigh an Roinn maoiniú a chur ar fáil i dtreo feabhsúcháin na láithreán sainaitheanta i gcás ina bhféadfadh baol tromchúiseach éillithe nó comhshaoil a bheith ag baint leo, a bheadh le híoc ach sonraisc a fháil ón gComhairle. Le linn 2024, leithdháileadh suim €1 mhilliún chun oibreacha faoin gcomhaontú sin a chumhdach. Fuair an Roinn sonraisc agus d'íoc siad sonraisc arbh fhiú €636,000 ar an iomlán iad.

Clár F Teicneolaíocht faisnéise, rannpháirteachas agus seachadadh taighde

		2024		2023
		Soláthar sna meastacháin	Olltoradh	Olltoradh
		€000	€000	€000
F.1	Riarachán – pá		11,798	10,597
F.2	Riarachán – neamhphá			
	Bunmhéid	3,365		
	Méid Forlíontach	747		
		4,112	3,214	2,997
F.3	Mol digiteach			
	Bunmhéid	27,916		
	Géilleadh iarchurtha	4,000		
	Méid Forlíontach	2,700		
		34,616	32,170	42,526
F.4	Obair aeráide	2,633	69	—
F.5	Cláir thaighde			
	Bunmhéid	2,200		
	Géilleadh iarchurtha	2,000		
		4,200	566	502
		58,975	47,817	56,622

Éagsúlachtaí suntasacha

Leagtar amach thíos na cúiseanna atá le héagsúlachtaí suntasacha i gcaiteachas cláir neamhriaracháin (+/- 5% agus €100,000).

F.4 Obair aeráide

Soláthar sna meastacháin €2.6 milliún; olltoradh €69,000

Tá an tearc-chaitheamh de thart ar €2.5 milliún i ngeall go príomha ar

- Tá an maoiniú a leithdháileadh i gcomhair 2024 agus a cuireadh i leataobh chun roinnt tionscnamh píolótach ar rannpháirtíocht phoiblí a dhearadh agus a chur i bhfeidhm curtha siar go dtí 2025 i ngeall ar mhoill le dearadh na dtionscnamh píolótach sin a chur i gcrích.
- Cuireadh feachtais fógraíochta ar shoghluaisteacht inbhuanaithe ar sos i ngeall ar ord tosaíochta nua agus athrú a chur ar thosaíochtaí oibriúcháin, ar an tréimhse toghcháin agus ar chruthú rialtais.

F.5 Cláir thaighde

Soláthar sna meastacháin €4.2 milliún; olltoradh €566,000

Tá an phríomhdhifríocht ann i ngeall ar mhoill ar íocaíochtaí le haghaidh comhchistí ilbhliantúla amhail EPA agus SEAI. Tá roinnt tionscadail taighde a ceadaíodh fós ag na céimeanna soláthair/seachadta agus dá bhrí sin níor caitheadh an leithdháileadh 2024 a bhí acu.

Nóta 4 Fáltais

4.1 Leithreasáí i gcabhair

		2024		2023
		Measta €000	Fíoraithe €000	Fíoraithe €000
Riarachán				
1	Fáltais ó asbhaint a bhaineann le pinsean ar luach saothair	3,827	3,051	3,108
AirNav Ireland (Údarás Eitlíochta na hÉireann roimhe seo)				
2	Aisíocaíocht síntiús le heagraíochtaí idirnáisiúnta	8,074	8,074	8,196
3	Aisghabháil cíosanna, etc.	394	394	400
4	Íocaíocht as costais ghaolmhara	2,800	3,067	3,312
Iompar ar tír				
5	Táillí ceadúnais iompair ar bhóithre	1,000	1,178	1,032
6	Fáltais ilghnéitheacha um iompar ar tír	11,185	5,674	5,779
Iompar muirí agus sábháilteacht mhuirí				
7	Fáltais faoin <i>Merchant Shipping and Wireless Telegraphy Act, 1919</i>	525	440	477
Fáltais ilghnéitheacha				
8	Fáltais ilghnéitheacha	650	596	497
		28,455	22,474	22,801

Éagsúlachtaí suntasacha

Leagtar amach thíos na cúiseanna atá le héagsúlachtaí suntasacha i leithreasáí i gcabhair (+/- 5% agus €100,000).

- 1 Fáltais ó ranníocaíochtaí breise aoisliúntais ar luach saothair na seirbhíse poiblí**
Meastachán €3.8 milliún; réadaithe €3.1 milliún

Tá na meastacháin bunaithe ar spriocanna earcaíochta agus comhlántachta foirne na Roinne. Níor comhlíonadh na spriocanna sin in 2024 i ngeall ar earcaíocht sheachtrach na Roinne le haghaidh gráid ghinearálta agus theicniúla a bhí níos ísle ná mar a bhí coinne leis.
- 4 Íocaíocht AirNav Ireland as costais ghaolmhara**
Meastachán €2.8 milliún; réadaithe €3.1 milliún

Coinníodh meastachán na bliana reatha ag meastachán na bliana roimhe. Mar sin féin, d'fhág méadú ar chostais síntiús agus foirne sa bhliain reatha go raibh aisghabháil bhreise ó AirNav Ireland in 2024.
- 5 Táillí ceadúnais iompair ar bhóithre**
Meastachán €1.0 milliún; réadaithe €1.2 milliún

Bhí táillí ceadúnúcháin iarbhír 2024 níos mó ná na meastacháin bhunaidh mar gheall ar mhéadú mór ar an líon feithiclí a bhí údaraithe ar cheadúnais reatha.

6 Fáltais ilghnéitheacha um iompar ar tír

Meastachán €11.2 milliún; réadaithe €5.7 milliún

Le linn 2024, lorg an Roinn meastachán forlíontach don Údarás um Shábháilteacht ar Bhóithre (ÚSB) de €7.6 milliún chun easnamh oibriúcháin réamh-mheasta a chumhdach. Sa chomhthéacs sin, rinne an Roinn tarscaoileadh ar an íocaíocht leithreasaí i gcabhair ón Údarás um Shábháilteacht ar Bhóithre chuig an Roinn as seirbhísí a sholáthair Rannán Seirbhísí Tiománaí agus Ríomhsheirbhísí Feithiclí na Roinne, toisc go n-iarrfaí leis an íocaíocht sin méadú coibhéiseach ar an meastachán forlíontach a iarradh.

4.2 Fáltais bhreise is infíoctha don Státchiste

	2024	2023
	€000	€000
Iarmhéid an 1 Eanáir	19,487	16
Cíosanna um Fhorbairt Shionainne	16	16
Ranníocaíochtaí pinsin agus meas-seirbhís an Údaráis um Shábháilteacht ar Bhóithre	489	468
Uasghrádú ar an nGréasán tras-Eorpach iompartha	646	3,446
Údarás Fuinnimh Inmharthana na hÉireann (SEAI) a	4,154	—
Deontas de chuid an Údaráis Náisiúnta Iompair nár caitheadh agus a aisíocadh	—	16,716
Géilleadh deonach pá	16	16
Díbhinn Údarás Aerfort Bhaile Átha Cliath Teoranta b	31,000	—
Aistriú seirbhíse	12	—
An Ghníomhaireacht Feidhmiúcháin Eorpach um an Aeráid, Bonneagar agus Comhshaol (CINEA)	22	2,187
Aistrithe chuig an Státchiste	(24,162)	(3,378)
Iarmhéid amhail an 31 Nollaig	31,680	19,487

Nóta a Coigilteas ar dheontais d'fheithiclí leictreacha arna dtarraingt anuas i ngeall ar éileamh níos ísle ná mar a bhí coinne leis ar fheithiclí leictreacha.

 b D'fhill Údarás Aerfort Bhaile Átha Cliath ar bhrabúsacht i mbliain airgeadais 2023, agus mhol an Bord go n-íocfaí díbhinn €31 milliún dá réir sin.

Nóta 5 Líon Foirne agus Luach Saothair

5.1 Líon na bhfostaithe

Coibhéisí lánaimseartha	2024	2023
An Roinn	678	635
Gníomhaireachtaí ^a	1,116	1,224
	1,794	1,859

Nóta ^a Cuireadh foireann isteach sna gníomhaireachtaí seo a leanas: An Bord um Thaisní Muirí a Imscrúdú, An Coimisiún um Rialáil Iarnróid, An Gníomhaireacht Iompair Náisiúnta, Bonneagar Iompair Éireann, An Lia-Bhiúró um Shábháilteacht ar Bhóithre agus an tÚdarás um Shábháilteacht ar Bhóithre.

5.2 Pá

Luach saothair bhaill foirne na Roinne	2024	2023
	€000	€000
Pá	41,133	36,601
Liúntais ard-dualgas, dualgais speisialta agus dualgais bhreise	850	840
Liúntais eile	860	1,027
Ragobair	352	464
ÁSPC an Fhostóra	3,998	3,455
Pá iomlán	47,193	42,387

Luach saothair bhaill foirne na Gníomhaireachta	2024	2023
	€000	€000
Pá	75,916	81,186
Liúntais ard-dualgas, dualgais speisialta agus dualgais bhreise	602	689
Liúntais eile	573	986
Ragobair	1,358	811
ÁSPC an Fhostóra	7,449	7,900
Pá iomlán	85,898	91,572

5.3 Liúntais agus íocaíochtaí ragoibre

	Líon na bhfaighteo irí	Faighteoirí a fuair €10,000 nó níos mó	An íocaíocht aonair ba mhó	
			2024	2023
			€	€
Foireann na Roinne				
Liúntais ard-dualgas, dualgais speisialta agus dualgais bhreise	60	44	19,226	44,624
Liúntais eile	120	8	47,870	39,232
Ragobair	94	18	29,656	18,760
Luach saothair breise i níos mó ná catagóir amháin	60	52	52,724	61,149
Foireann ghníomhaireachta ^a				
Liúntais ard-dualgas, dualgais speisialta agus dualgais bhreise	117	5	19,026	17,326
Liúntais eile	120	3	17,595	17,326
Ragobair	217	51	46,908	28,352
Luach saothair breise i níos mó ná catagóir amháin	28	9	24,193	29,539

Nóta ^a Rinneadh figiúirí comparáideacha 2023 a athlua chun Gníomhaireacht a fágadh ar lár de thaisme in 2023 a chur isteach.

5.4 Socruithe eile maidir le luach saothair

Athfhostaíodh ceathrar státseirbhíseach ar scor a bhí ag fáil pinsean státseirbhíse ar bhonn táille ar chostas iomlán €6,159. Bhí na híocaíochtaí a rinneadh i gcomhréir le prionsabail an Achta um Pinsin na Seirbhíse Poiblí (Scéim Aonair agus Forálacha Eile), 2012.

Áirítear sa chuntas seo caiteachas €547,235 i leith naonúr oifigeach a bhí i mbun seirbhíse taobh amuigh den Roinn don bhliain iomlán nó do chuid de 2024 agus ar íoc an Roinn a dtuarastail.

Ní áirítear sa chuntas seo caiteachas i leith seachtar oifigeach a bhí ar iasacht agus a bhí i mbun seirbhíse taobh amuigh den Roinn don bhliain iomlán nó do chuid de 2024 i Ranna/Oifigí Rialtais eile agus ar íoc ranna Rialtais eile a dtuarastail.

5.5 Ró-íocaíochtaí párolla

amhail an 31 Nollaig	Líon na bhfaighteoirí	2024 €	2023 €
Ró-íocaíochtaí	72	138,294	153,807
Pleananna aisghabhála atá i bhfeidhm	13	47,254	64,174

Níor aistríodh aon phleananna aisghabhála ró-íocaíochta chuig ranna eile sa bhliain.

5.6 Scaoilíocaíocht/iomarcaíocht

Rinneadh dhá scaoilíocaíocht in 2024. B'fhiú €13,964 na híocaíochtaí sin.

5.7 Bandaí pá fostaithe na Roinne

Seo a leanas líon fostaithe de chuid na Roinne a raibh a sochair fostaí (lena n-áirítear bunphá, liúntais, ragobair; diomaite de ÁSPC an fhostóra, costais phinsin an fhostóra) don bhliain airgeadais idir €20,000 agus €59,999 agus laistigh de gach banda €10,000 ó níos mó ná €60,000.

Bandaí pá (€)		Líon na bhfostaithe	
Ó	Go	2024	2023
20,000	59,999	333	328
60,000	69,999	79	58
70,000	79,999	45	63
80,000	89,999	57	53
90,000	99,999	46	45
100,000	109,999	45	20
110,000	119,999	18	24
120,000	129,999	19	10
130,000	139,999	4	3
140,000	149,999	—	—
150,000	159,999	2	6
160,000	169,999	4	—
170,000	179,999	3	—
180,000	189,999	—	—
190,000	199,999	—	—
200,000	209,999	1	—
210,000	219,999	—	—
220,000	229,999	—	1
230,000	239,999	1	—

5.8 Luach saothair agus sochair an Oifigigh Cuntasaíochta

Bhí luach saothair agus sochair inchánacha an Oifigigh Cuntasaíochta don bhliain airgeadais mar a leanas.

	2024	2023
	€000	€000
Bunphá	236	227

Is ball den scéim aoisliúntais réamh-1995 do státseirbhísí bunaithe an tOifigeach Cuntasaíochta agus ní théann a chuid/cuid teidlíochtaí ina leith sin thar théarmaí na samhail-scéime pinsin seirbhíse poiblí sin. Ní áirítear thuas luach na sochar scoir arna dtuilleamh le linn na tréimhse.

Nóta 6 Ilghnéitheach

6.1 Coistí, coimisiúin agus fiosrúcháin speisialta

Ní raibh aon choistí, coimisiúin ná fiosrúcháin speisialta i bhfeidhm le linn na bliana faoi athbhreithniú.

6.2 Cúiteamh agus costais dlí

Íocaíochtaí/costais a d’íoc an Roinn/Oifig sa bhliain				
	Éilimh ag		Iomlán	Iomlán
	Fostaithe	Baill den phobal	2024	2023
An líon cásanna	1	12	13	12
	€000	€000	€000	€000
Costais dlí na Roinne féin	—	—	—	—
Íocaíochtaí ón Roinn/thar ceann na Roinne				
Cúiteamh	—	137	137	—
Costais dlí	—	34	34	322
Costais eile	1	—	1	11
Iomlán 2024	1	171	172	333
Iomlán 2023	202	131	—	333

Costais charnacha na gcásanna a críochnaíodh in 2024			
	Éilimh ag		Iomlán
	Fostaithe	Baill den phobal	
An líon cásanna	1	4	5
	€000	€000	€000
Costais dlí na Roinne féin	—	—	—
Íocaíochtaí ón Roinn/thar ceann na Roinne			
Cúiteamh	120	8	128
Costais dlí	175	—	175
Costais eile	1	—	1
Iomlán	296	8	304

6.3 Ús ar íocaíochtaí déanacha

Ní dhearnadh aon íocaíochtaí úis i dtéarmaí Rialachán na gComhphobal Eorpach (íocaíocht Dhéanach in Idirbhearta Tráchtála), 2012.

6.4 Calaois nó calaois amhrasta

Níor aimsíodh aon chalaois le linn na tréimhse faoi athbhreithniú.

6.5
Maoiniú AE

Áirítear leis an olltoradh a thaispeántar i bhfo-cheannteidil A.3 Taisteal gníomhach íocaíocht i leith gníomhaíochtaí arna gcómhaoiniú ó Chiste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa (CFRE). Fuair an Roinn €4.7 milliún i maoiniú agus d’íoc sí éilimh arbh fhiú €4.6 milliún ar an iomlán iad.

		2024	2023
		Meastachán	Olltoradh
		€000	€000
Tuairisc ar an bhfo-cheannteideal			
A.3	Bonneagar taistil gníomhaigh	4,710	3,940

6.6
Géilleadh iarchurtha

Le géilleadh iarchurtha cuimsítear coigiltis €115.3 milliún i gcaiteachas caipitiúil in 2024, faoi na fo-cheannteidil seo a leanas, a tugadh anonn go 2025.

		€000
A.4	Glasbhealaí	14,500
B.3	Seirbhísí iompair phoiblí	2,050
B.4	Infheistíocht in iompar poiblí	47,000
C.7	Deontais agus bonneagar d’fheithiclí leictreacha	34,076
D.3	Aerfoirt réigiúnacha	8,927
F.3	Mol digiteach	6,800
F.5	Cláir thaighde	1,900
		115,253